

Anexă
la Raportul asupra modului de
gestionare a resurselor financiare
publice din exercițiul bugetar 2007

Raportul asupra activității
Curții de Conturi
în anul
2007

Chișinău, 2008

Raportul asupra activității Curții de Conturi în anul 2007

Cuprins	3
Sumar executiv	4
Secțiunea 1. Resurse și rezultate	5
Secțiunea 2. Dezvoltarea profesionalismului.....	8
2.1. Asigurarea metodologică și juridică	8
2.2. Dezvoltarea personalului.....	9
2.3. Cooperarea cu alte autorități publice, inclusiv cu alte organe de control	10
2.4. Colaborarea internațională	11
Secțiunea 3. Realizări în domeniul dezvoltării strategice	13
3.1. Introducere	13
3.2. Rezumat.....	13
3.3. Context.....	13
3.4. Activități și rezultate	14
3.5. Monitorizare	15
3.6. Costuri.....	15
3.7. Beneficii.....	15
3.8. Riscuri	15
3.9. Concluzii.....	15
Secțiunea 4. Răspunderea Curții de Conturi	17
4.1. Asigurarea transparenței.....	17
4.2. Asigurarea financiară	17
4.3. Auditul utilizării mijloacelor financiare publice de către Curtea de Conturi	18

Prezentul raport este un prilej de a informa parlamentarii asupra modului în care Curtea de Conturi an de an își reconsideră și își reevaluează viziunea, misiunea și valorile sale, ținând cont de resursele pe care le are la dispoziție.

Activitatea Curții de Conturi în anul de gestiune raportat a fost marcată de lansarea implementării propriu-zise a proiectelor de reformare instituțională a Curții, care se realizează cu unele dificultăți și provocări.

Obiectivele abordate în mod prioritar de Curtea de Conturi au fost cuprinse în Programul activității de control/audit și au avut ca scop urmărirea respectării reglementărilor legale, în vederea identificării eventualelor neregularități în gestionarea și utilizarea fondurilor publice și formulării unor cerințe și recomandări de înlăturare a acestora, întru îmbunătățirea managementului financiar public.

Paralel, Curtea de Conturi s-a preocupat consecvent de întărirea capacității instituționale, care să-i permită exercitarea cu înalt profesionalism a atribuțiilor și competențelor legale și, respectiv, utilizarea eficientă a resurselor umane, financiare, materiale, precum și adaptarea la cerințele mediului intern și extern.

În acest sens, Curtea de Conturi și-a concentrat activitatea în următoarele direcții prioritare:

- realizarea la nivel calitativ înalt a controalelor/auditelor în conformitate cu Programul activității de control, bazat pe aplicarea Standardelor Naționale de Audit și a celor elaborate de Curtea de Conturi conform Standardelor Internaționale de Audit;
- monitorizarea executării cerințelor și recomandărilor Curții de Conturi, care să asigure executarea la nivel înalt a acestora și să demonstreze eficiența sporită a activității sale în aspectul indicatorului „valoare pentru bani”;
- dezvoltarea personalului și asigurarea profesionalismului acestuia prin: dezvoltarea bazei normativ-metodologice de efectuare a auditelor (elaborarea standardelor proprii), instruirea continuă în cadrul seminarelor și atelierelor de lucru, însușirea și implementarea unor tehnici, metode și proceduri moderne de audit, cum ar fi evaluarea funcționalității sistemului de control intern, însușirea capacității de a efectua audite de atestare, cu exprimarea opiniei asupra rapoartelor financiare și auditelor regularității, etc.;
- cooperarea cu alte autorități publice, inclusiv

cu alte organe de control (Ministerul Finanțelor, SCFR, Procuratura Generală, CCCEC), în procesul examinării în comun a unor materiale de control, coordonării și sincronizării reformelor, armonizării metodologiilor și standardelor de audit, instruirii personalului etc.;

- îmbunătățirea comunicării interne și externe, în special cu entitățile verificate, astfel încât controalele/auditele Curții de Conturi să fie recunoscute ca un sprijin real în asigurarea legalității și utilizării cu maximă eficiență a mijloacelor financiare publice, și nu ca un impediment în desfășurarea activității acestora;

- promovarea unei activități deschise și transparente prin plasarea pe pagina WEB a Curții de Conturi a informațiilor cu privire la activitatea și evenimentele principale care s-au produs, precum și prin editarea Buletinului Informativ al Curții de Conturi;

- asigurarea unui management financiar eficient al mijloacelor alocate pentru întreținerea Curții de Conturi. Deși Curtea de Conturi a beneficiat de mai multe mijloace financiare în raport cu anii precedenți, acestea sînt insuficiente și asigură numai realizarea activităților curente, nu și de dezvoltare. Ponderea mijloacelor alocate Curții de Conturi în bugetul public național constituie doar 0,1%, pe cînd în unele țări ISA beneficiază de mijloace pentru întreținere în mărime de cca 0,3%-0,5%;

- dezvoltarea în continuare a colaborării internaționale atît la nivel bilateral, în baza acordurilor cu instituțiile similare din alte țări, cît și la nivel multilateral, în cadrul acțiunilor realizate de organizațiile de specialitate internaționale și regionale (INTOSAI, EUROSAI, Consiliul conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI), contribuind la dezvoltarea instituțională a Curții de Conturi prin adaptarea la normele internaționale de audit și la bunele practici în domeniu.

- realizarea obiectivelor de dezvoltare strategică – dezvoltarea personalului, asigurarea profesionalismului, obținerea unui impact mai mare al activității Curții de Conturi și, în mod special, asupra consolidării sale instituționale, prin perfecționarea cadrului legal, dezvoltarea tehnologiilor informaționale și accesul la noile resurse informaționale.

Secțiunea 1. Resurse și rezultate

Cele mai importante resurse ale Curții de Conturi sînt angajații acesteia, care prin prestația lor zilnică au contribuit la realizarea sarcinilor și obiectivelor stabilite pentru anul 2007.

La situația din 01.01. 2008, statele de funcții ale Curții de Conturi includ 150 de unități, din care 124 – în Oficiul Central și 26 – în oficiile terito-

riale amplasate în mun. Bălți și or. Cahul. Numărul mediu scriptic al angajaților în anul 2007 a constituit 135 de angajați (*tabelul nr.1*).

Potrivit statelor de funcții, 74% din angajați sînt antrenați în activitatea de control și 26% – în activitatea de suport a Curții de Conturi.

Tabelul nr. 1 Categoriile de personal conform statelor de funcții și situației reale

Categorii	2007		2006	
	Statele de funcții	nr. mediu scriptic	Statele de funcții	nr. mediu scriptic
Președinte, vicepreședinte, membrii Curții de Conturi	7	7	7	7
Directori de departamente, șefi-adjuncți	6	5	6	5
Șefi de direcții, secții și servicii	15	15	15	12
Personal cu atribuții de control și juriști	83	73	83	83
Personal de suport și personal tehnic	39	35	39	35
Total	150	135	150	142

Toți angajații Curții de Conturi cu atribuții de control și de suport al activității de control au studii superioare în următoarele domenii: economie, finanțe, contabilitate și audit - 70 %, juridică - 15 %, matematică, informatică, statistică - 3%, alte specialități - 12 % (administrare publică, relații internaționale, filologie).

Douăzeci de angajați ai Curții de Conturi au absolvit cîte 2 facultăți.

Recrutarea personalului se efectuează în confor-

mitate cu Legea privind serviciul public, alte acte normative și legislative corespunzătoare. Controlorii sînt angajați pe bază de concurs, cu condiția corespunderii cerințelor calificative pentru ocuparea funcțiilor publice vacante. De menționat că Curtea de Conturi se confruntă cu unele deficiențe la angajarea personalului calificat, capabil să facă față cerințelor actuale, precum și la angajarea tinerilor specialiști.

Tabelul nr. 2: Fluctuația personalului în cadrul Curții de Conturi

Categorii	2007	2006
Angajați, total, inclusiv:	12	27
- controlori	4	16
- personal de suport și personal tehnic	8	11
Concediați, total, inclusiv:	20	21
- controlori	15	14
- personal de suport și personal tehnic	5	7
Numărul scriptic mediu anual	135	144
Gradul de fluctuație, %	14,8	14,6

În anul 2007 au fost angajate în serviciu 12 persoane, inclusiv 4 controlori - tineri specialiști, absolvenți ai instituțiilor superioare de învățământ cu profil economico-financiar și juridic, iar în anul 2006 - 27 de persoane, inclusiv 16 controlori, dar și s-au concediat, respectiv, 20 și 21 de angajați, gradul de fluctuație fiind de 14,8% și, respectiv, 14,6% (tabelul nr.2).

Angajarea tinerilor specialiști a influențat structura profilului de vîrstă al angajaților, ponderea angajaților din categoria de vîrstă 21-30 de ani majorîndu-se de la 10 % (în anul 2005) pînă la 23% (în anul 2007). La momentul actual, vîrsta medie a angajaților Curții de Conturi este de cca 40 de ani.

Datele din tabelul nr.3 denotă o suprasolicitare a controlorilor (323 zile/om pe an față de fondul anual de 224 zile lucrătoare). Astfel, în anul 2007, controlorii au lucrat supraprogram 7227 zile/om,

ceea ce este de 2,5 ori mai mult în raport cu anul 2006 (2920 zile/om). Din aceste cifre reiese o insuficiență de controlori, în anul 2007, de 32 de angajați, iar în anul 2006 - de 13 angajați. Această situație a fost determinată de necesitatea antrenării controlorilor operaționali și în activitățile din cadrul proiectelor de reformare a Curții de Conturi, care se implementează cu suportul ONAS și al Băncii Mondiale. Timpul de muncă acordat acestor activități a sporit cu 84,6% în raport cu anul 2006. Angajații au participat în activități de instruire în domeniul efectuării auditului potrivit standardelor de audit extern și celor mai bune practici europene în domeniu.

Principalele rezultate obținute în anul 2007 se prezintă succint în felul următor:

- 62 acțiuni de control, în cadrul cărora au fost verificate 368 de entități;
- 3 avize la proiectele Legilor cu privire la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și fon-

Tabelul nr. 3: Divizarea timpului de lucru pe activitățile de bază

Activități	zile/om		
	2007	2006	Abateri, % 2007/2006
Activitate operațională (activitatea de control, monitorizare, suport metodologic și legal, Raport anual)	19 867	16 756	18.6
Activitate semioperațională (cooperarea cu ONAS și Banca Mondială în procesul implementării PDS)	3 340	1 810	84.5
Activitate neoperațională (activități de instruire, alte activități interne, studii, activitatea în diverse comisii, grupuri de lucru, etc.)	3 037	3 076	(1.3)
Total, zile/om pe an	26 244	21 642	21.3
Zile/om pe an pentru 1 controlor *	323	264	22.4

*Calculat în funcție de numărul de personal antrenat în activitățile menționate.

durilor asigurării obligatorii de asistență medicală;

- 1 aviz la Raportul financiar al CEC asupra gestionării mijloacelor financiare alocate pentru desfășurarea alegerilor locale din 03 iunie 2007;

- 16 avize la alte proiecte de acte normative;
- suplimentar la Programul activității de control, au fost efectuate 3 controale la solicitarea fracțiunilor parlamentare, care au avut drept obiectiv verificarea corectitudinii utilizării mijloacelor financiare publice și a patrimoniului;

- 353 acte de control și 15 rapoarte de audit întocmite;

- 106 ședințe convocate ale Curții de Conturi, inclusiv 70 – de examinare a materialelor de control și 36 – de examinare și adoptare a documentelor normativ-metodologice și a hotărârilor de uz intern;

- 66 de hotărâri adoptate pe marginea materialelor de control, din care 40 (61%) – executate integral;

- 694 de cerințe și recomandări formulate, din care 572 (82,4%) au fost executate;

- 58% din valoarea totală a încălcărilor constatate în hotărârile Curții de Conturi au fost executate, fiind restituite mijloace în valoare de 128,2 mil. lei. Raportarea acestor mijloace la cheltuielile efectuate de Curtea de Conturi din mijloacele bugetare alocate pe anul 2007, în sumă de 14,7 mil. lei, denotă activitatea cu realizări a Curții în aspectul economicității, eficacității și eficienței. Analizând cifrele prezentate în perspectiva indicatorului „valoare pentru bani” (indicator de bază în evaluarea propriei activități la unele instituții similare din statele membre ale UE), se poate concluziona faptul că mijloacele restituite în urma controalelor efectuate de Curtea de Conturi depășesc de 8,7 ori bugetul Curții de Conturi. Acest rezultat este consecința directă a sporirii continue a profesionalismului și dedicării personalului Curții la exercitarea atribuțiilor.

Secțiunea 2. Dezvoltarea profesionalismului

2.1. Asigurarea metodologică și juridică

Activitatea metodologică a Curții de Conturi, pe parcursul etapei de tranziție de la control financiar extern la audit public extern, obține o importanță deosebită în cadrul instituțional al Curții, fapt ce se datorează responsabilității Curții la elaborarea reglementărilor metodologice privind activitatea de audit, care contribuie constructiv la evoluția procesului de dezvoltare. Astfel, în contextul realizării obiectivelor activității metodologice, Curtea a elaborat și a promovat noi abordări ale activității de audit, care au fost preluate (și redefinite potrivit standardelor naționale) de la cele mai bune practici de audit europene și internaționale, precum și de la instituțiile supreme de audit și organizațiile de profil internaționale.

În anul 2007, cadrul metodologic și procedural al activității de control s-a completat odată cu elaborarea și punerea în aplicare a *Standardelor speciale de audit*, care au rolul de a ghida activitatea de audit a Curții de Conturi, în vederea îmbunătățirii calității auditelor. Concomitent, a fost elaborată Metodologia de evaluare a sistemului de control intern în sectorul public, care are drept scop oferirea de îndrumări practice personalului de specialitate în procesul de auditare a componentelor de control intern la entitățile supuse auditului.

În cadrul relațiilor de colaborare, Curtea de Conturi cu Ministerul Finanțelor au elaborat și, respectiv, au aprobat Standardele Naționale de Audit Intern, în baza cărora se planifică și se desfășoară auditul, care ulterior au fost aduse la cunoștința publicului larg, prin publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În vederea conformării la Standardele Internaționale de Audit și la cele mai bune practici în domeniu prin prisma activităților de normare a cadrului metodologic, reieșind din prioritățile stabilite în Planul de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi, s-a inițiat procesul de elaborare a ghidurilor și manualelor privind practica de audit. Astfel, în anul 2007, cu sprijinul experților Oficiului Național de Audit din Suedia, a fost lansat proiectul de elaborare a Manualului Auditului Regularității, în scopul oferirii de îndrumări teoretice și practice pentru personalul de specialitate în cadrul activităților de audit al regularității și audit de atestare.

În perioada de referință, o atenție deosebită s-a acordat respectării standardelor privind calitatea materialelor și activităților de control/audit. În acest sens, s-au efectuat proceduri de expertiză metodologică asupra 29 de proiecte de hotărâri și 11 programe de control/audit, a fost acordată asistență metodologică

la elaborarea documentelor în cadrul auditelor – pilot efectuate, precum și a modelelor de raportare a rezultatelor activităților de evaluare a sistemului de control intern.

Întru dezvoltarea capacităților profesionale ale personalului de specialitate în domeniul auditului, s-au desfășurat 9 seminare de instruire referitor la Standardele de Audit ale Curții de Conturi.

Suportul substanțial de menținere a calității controalelor/auditelor Curții de Conturi a fost susținut și prin acțiunile de asigurare/asistență juridică, obiectivele acestora fiind orientate spre:

- asigurarea activității Curții cu un cadru juridic oportun și coerent;
- asigurarea controalelor/auditelor cu un suport legislativ fundamentat;
- aplicarea coerentă în cadrul controalelor/auditelor a prevederilor actelor legislative și normative.

La asigurarea juridică a controalelor/auditelor s-a ținut cont de următoarele criterii prioritare:

- respectarea competenței legale de control/audit a Curții de Conturi;
- obligativitatea asigurării calității controalelor/auditelor;
- caracterul obiectiv și nepărtinitor al controalelor/auditelor;
- consolidarea caracterului legal al actelor de control/rapoartelor de audit.

În acest aspect, asistența juridică a fost asigurată la toate etapele de control/audit, efectuându-se expertiza juridică asupra 66 proiecte de hotărâri de control.

În perioada de referință, interesele Curții de Conturi în instanțele judecătorești au fost reprezentate în 22 de cauze, din care 6 litigii de judecată au avut ca obiect contestarea în contencios administrativ a hotărârilor Curții de Conturi. Totodată, Curtea de Conturi a fost atrasă în 12 litigii de judecată în calitate de intervenient accesoriu, cazuri pornite la acțiunea organelor procuraturii, avînd ca argument Hotărîrea Curții de Conturi nr.83 din 15.12.2006 „Privind raportul asupra legalității privatizării obiectelor din fondul de imobile nelocuibile date în arendă, precum și comercializării activelor neutilizate în procesul tehnologic în perioada anilor 2003-2004”. Unele din aceste cauze, pînă la momentul actual, se află în curs de derulare.

În perioada de raportare au fost examinate 36 de interpelări, sesizări și petiții, parvenite de la unii deputați în Parlament, autorități publice centrale și locale, persoane fizice și juridice.

2.2. Dezvoltarea personalului

Întru realizarea obiectivelor stabilite în domeniul dezvoltării resurselor umane, Curtea de Conturi, la 22.02.2007, a aprobat Strategia de Management și Dezvoltare a Resurselor Umane (în continuare - SMDRU), iar la 01 martie 2007 – Planul de acțiuni privind realizarea SMDRU pe anul 2007, pentru îndeplinirea căruia s-au elaborat și aprobat Fișele postului pentru angajați. A fost creat grupul de formatori interni ai Curții de Conturi, pentru care s-au organizat seminare de inițiere în domeniul instruirii interne. S-a elaborat un Plan de instruire a angajaților, care a fost realizat în măsură de cca 80 %, fiind antrenați specialiști atât din interiorul Curții, cât și din exterior, cum ar fi: BNM, Serviciul Fiscal de Stat, SCFR etc.

La fiecare instruire au participat, în medie, câte 20-35 de angajați, practic fiind încadrați toți angajații Curții de Conturi.

Pentru activitatea de instruire s-au utilizat 76 de ore, inclusiv 26 ore de instruire internă, efectuată de angajații Direcției metodologie, analiză și control, și 50 de ore – în cadrul altor instituții (cu 34 ore mai mult față de anul 2006).

Potrivit unui contract de colaborare, MDI a organizat cursuri de instruire computațională pentru 70 de angajați, inclusiv din cadrul Oficiilor teritoriale. Un număr de 35 de angajați ai Curții de Conturi au urmat cursuri de perfecționare profesională la AAP pe lângă Președintele Republicii Moldova.

În cadrul realizării Planului de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi s-au desfășurat activități de instruire (seminare, ateliere de lucru) a personalului Curții pe diferite teme, organizate de către experții străini ai Oficiilor Naționale de Audit din Suedia și din Marea Britanie.

Pentru schimbul de experiență și studierea sistemelor de audit public și a practicilor de audit din alte țări, angajații Curții de Conturi au efectuat vizite de lucru și au participat la cursuri și seminare de instruire la Instituțiile Supreme de Audit din Lituania, Letonia, China.

Treizeci de angajați ai Curții de Conturi au participat la seminare, conferințe, colocvii internaționale, sesiuni de instruire, ateliere de lucru, congrese, care au avut loc în Rusia, Ungaria, Portugalia, Franța, Luxemburg, Germania, Mexic.

În contextul implementării PDS, au fost operate modificări în Regulamentul cu privire la atestarea funcționarilor publici din cadrul Curții de Conturi, fiind completat cu un punct nou, care prevede “evaluarea activității subalternului în funcție de cantitate, calitate și rezultatele obținute, bazate pe competențe și aportul personal la realizarea planurilor departamentale de lucru”.

A fost elaborat un Program de testare a cunoștințelor angajaților în procesul atestării și în cadrul concursurilor de selectare a candidaților pentru ocuparea funcțiilor publice vacante, care se bazează mai mult pe aspectele practice.

Pe parcursul anului de referință au fost supuși atestării 60% din numărul total al angajaților, sau cca 80% din angajații antrenați în activitatea de control/audit, inclusiv angajații selectați prin concurs, precum și angajații pentru care termenul de aflare în categoria respectivă a expirat. Atestarea a scos în evidență punctele tari și punctele slabe în dezvoltarea personalului și asigurarea profesionalismului acestuia.

În scopul fortificării reglementărilor în sistemul de control intern asupra activității Curții de Conturi, în cadrul Curții a fost creată secția „Audit intern”.

Întru combaterea fenomenului corupției și evitarea conflictelor de interese, Serviciul securitate internă a fost completat cu specialiști experiențați în domeniu, inclusiv tineri specialiști. S-a creat baza de date a angajaților Curții de Conturi, care cuprinde informații generale privind fiecare angajat în parte. O atenție deosebită se acordă tinerilor specialiști angajați la Curtea de Conturi, cărora le-au fost create condiții adecvate de muncă, iar colegii superiori le acordă suportul colegial și practic. Pe parcursul anului, tinerii specialiști au fost instruiți potrivit unui program special, în aspectul metodologiei, precum și în cadrul atelierelor de lucru organizate în incinta Curții de Conturi, concomitent fiind încadrați în echipele de control.

Pentru realizarea în continuare a Scopului III „Dezvoltarea personalului” din PDS, s-au elaborat Termenii de referință pentru consultantul în dezvoltarea personalului Curții de Conturi, care urmează să-și acorde serviciile pe parcursul anului 2008.

2.3. Cooperarea cu alte autorități publice, inclusiv cu alte organe de control

În anul 2007, Curtea de Conturi a cooperat, în baza acordurilor încheiate, cu CCCEC, Procuratura Generală, MAI și SIS, precum și cu alte autorități publice, cum ar fi Ministerul Finanțelor, inclusiv SCFR.

Ca urmare a creării în anul 2006 a Consiliului Consultativ permanent al Curții de Conturi și CCCEC, pe parcursul anului 2007, în cadrul ședințelor lui au fost examinate materialele controalelor Curții de Conturi ce urmează a fi propuse spre remitere după competență Centrului. Ca rezultat, Curtea de Conturi, la ședințele sale plene pe rezultatele controalelor efectuate, a decis remiterea Centrului a materialelor referitoare la încălcările financiare depistate ce conțin elemente constitutive ale infracțiunii pentru examinare conform competenței.

Astfel, în urma măsurilor de cooperare cu organele de urmărire penală în perioada de raportare, în temeiul materialelor controalelor Curții de Conturi, CCCEC a pornit 8 cauze penale.

Întru executarea Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției pe anul 2007, Curtea de Conturi a prezentat trimestrial CCCEC rapoarte privind măsurile întreprinse de către Curtea de Conturi în perioada ianuarie-noiembrie 2007.

Prin ordinul comun al Președintelui Curții de Conturi și Procurorului General nr.189/220 din 16.10.2007, a fost creat Consiliul consultativ permanent pentru examinarea preliminară a materialelor controalelor Curții de Conturi, ce urmează a fi propuse spre remitere, după competență, Procuraturii Generale, precum și a rezultatelor cercetărilor în baza materialelor controalelor Curții de Conturi, remise, după competență, CCCEC.

În perioada raportată, Curtea de Conturi a continuat să conlucreze activ și eficient cu Ministerul Finanțelor și SCFR. Această conlucrare a vizat următoarele direcții de bază:

- elaborarea programelor anuale de control/audit, în scopul excluderii dublării activităților de control/audit, fapt care a contribuit la extinderea ariei de control/audit al entităților pasibile de control;

- desfășurarea activităților în cadrul proiectului „Managementul finanțelor publice”, gestionat de Ministerul Finanțelor, și Planului de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi pe perioada anilor 2006-2010, în vederea sincronizării acestora în procesul de reformare a controlului intern și a controlului financiar extern. Persoane responsabile de la Ministerul Finanțelor și SCFR au partici-

pat la ședințele Comitetului Consultativ pentru implementarea PDS, informând asupra mersului realizării proiectului;

- întru armonizarea graduală cu metodologiile și standardele acceptate pe plan internațional vizând controlul și auditul veniturilor, cheltuielilor, patrimoniului și responsabilității publice, în scopul realizării Concepției sistemului de control intern și audit intern în sectorul public, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1143 din 04.10.2006, și conform art. 86 alin. (2) din Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”, Curtea de Conturi și Ministerul Finanțelor au aprobat Standardele Naționale de Audit Intern, care sînt aplicabile pentru sectorul public și se recomandă sectorului privat;

- Curtea de Conturi în comun cu SCFR au participat activ la seminarele de instruire în domeniul controlului intern și auditului intern din cadrul proiectului de asistență „Dezvoltarea resurselor umane și consolidarea capacităților de audit intern în cadrul administrațiilor publice locale a orașelor de pe frontiera moldo-ucraineană Florești, Soroca, Yampil”, sprijinit financiar de Ministerul Afacerilor Externe al Poloniei și organizat de Fundația PAUCI (Polonia) și Business Consulting Institute (Republica Moldova), desfășurate în orașul Florești. Ulterior, la 14 decembrie 2007, Curtea de Conturi și SCFR au cooperat la elaborarea și prezentarea rapoartelor la Conferința internațională „Auditul intern în cadrul administrației publice locale: experiențe și provocări”. La conferință au participat reprezentanți ai organelor de control din Ucraina și Polonia. Au fost abordate probleme importante în dezvoltarea și instituționalizarea auditului intern, rolul acestuia în eficientizarea activității autorităților publice, precum și rolul instituțiilor supreme de control în cadrul procesului complex de implementare și funcționare a sistemului de control intern și audit extern;

- activitatea de instruire: angajați ai SCFR au participat, în calitate de formatori, la seminarele de instruire continuă a angajaților Curții de Conturi.

În procesul elaborării proiectului Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Informațional Automatizat al Curții de Conturi, în baza acordului de cooperare, Curtea de Conturi a beneficiat de suportul consultativ al specialiștilor MDI.

A continuat, de asemenea, cooperarea cu autoritățile publice și instituțiile la bazele de date ale cărora Curtea de Conturi are acces: Serviciul Vamal, Î.S. Cadastru, Ministerul Dezvoltării Informaționale ș.a.

2.4. Colaborarea internațională

Pe parcursul anului de gestiune 2007, Curtea de Conturi a dezvoltat și intensificat colaborarea internațională atât la nivel bilateral, cât și la nivel multilateral, contribuind la dezvoltarea instituțională și metodologică a Curții de Conturi prin adaptarea la normele internaționale de audit și exigențele Uniunii Europene, precum și la facilitarea integrării europene și promovării intereselor naționale.

Activitatea internațională s-a axat pe următoarele direcții principale: realizarea PDS a Curții de Conturi și cooperarea, în acest context, cu Oficiul Național de Audit din Suedia (ONAS) și Banca Mondială; realizarea Acordurilor bilaterale de cooperare; colaborarea cu instituțiile similare din statele membre ale Uniunii Europene, precum și din statele membre ale CSI; intensificarea schimbului de experiență și încheierii contactelor cu organismele internaționale specializate INTOSAI și EUROSAI în domeniul auditului extern și în cel al integrării europene, întru valorificarea unor noi dimensiuni de colaborare.

În contextul integrării europene, Curtea de Conturi a realizat obiectivele asumate din pct.42 al Planului de Acțiuni Republica Moldova-Uniunea Europeană, perfectând și prezentând, pe parcursul anului 2007, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene circa 15 rapoarte privind realizarea acțiunilor prevăzute în Caietul de Sarcini în vederea implementării prevederilor Planului de Acțiuni Republica Moldova-Uniunea Europeană și un raport privind realizarea prevederilor Planului de Acțiuni Republica Moldova-Uniunea Europeană de către Curtea de Conturi în perioada anilor 2005-2007 la reuniunea Subcomitetului de cooperare Republica Moldova-Uniunea Europeană nr. 2 „*Economie, Finanțe și Statistică*”.

Activitatea internațională a Curții de Conturi a fost marcată, în special, de dezvoltarea și consolidarea relațiilor de colaborare bilaterală cu instituțiile similare din alte state, de participarea activă la acțiunile realizate de organizațiile de specialitate internaționale și regionale (INTOSAI, EUROSAI, Consiliul conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI), precum și de asistența tehnică externă pentru realizarea PDS.

Modernizarea bazei metodologice a activității de control, perfecționarea cadrelor și dezvoltarea instituțională în baza studierii experienței internaționale au constituit obiectivele principale ale colaborării internaționale a Curții de Conturi. Angajații Curții de Conturi, urmînd cursurile de

instruire profesională, organizate de INTOSAI și EUROSAI, precum și participînd la diverse conferințe și seminare tematice, au contribuit esențial la modernizarea și dezvoltarea procedurilor și metodelor de control/audit în conformitate cu normele internaționale de control, bazîndu-se pe rezultatele celor mai bune practici internaționale.

La nivel internațional, în calitate de membru al Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI), Curtea de Conturi a participat la lucrările Congresului al XIX-lea INTOSAI din Mexic. La solicitarea INTOSAI, Curtea de Conturi a prezentat răspunsuri la chestionarele privind: Standardul Internațional de Audit Financiar, Directivele INTOSAI pentru auditul conformității; încurajarea programelor de audit comune și coordonate sau paralele; încurajarea programelor de stagiere și vizite.

La nivel regional, Curtea de Conturi, în calitate de membru al EUROSAI, a participat la seminarele și conferințele organizate (Ungaria, Luxemburg, Portugalia) pe diverse tematici actuale pentru dezvoltarea instituțiilor supreme de audit. Au fost pregătite trei rapoarte naționale pentru Congresul VII EUROSAI, din iunie 2008, pe teme: a) crearea unui sistem de management al calității auditului în cadrul instituțiilor supreme de audit; b) auditul programelor sociale, auditul educației; c) auditul programelor sociale pentru integrarea profesională a persoanelor cu dizabilități.

La nivel bilateral, cooperarea cu alte instituții supreme de audit a fost marcată de o intensificare a consolidării relațiilor stabilite anterior și de dezvoltarea unor relații de colaborare cu organele supreme de audit din statele membre ale Uniunii Europene și din țările candidate pentru aderarea la Uniunea Europeană: Estonia, Letonia, Lituania, Franța, Marea Britanie, Spania, Suedia, Ungaria, China și România, precum și cu organele supreme de control financiar din statele membre ale CSI. Reprezentanții Curții de Conturi au efectuat 2 vizite de lucru la instituțiile similare din Letonia și Lituania pentru schimb de experiență în domeniul bunelor practici, au participat la seminare și conferințe științifico-practice (Federația Rusă, Luxemburg), precum și în ateliere de lucru și la cursuri de instruire (China, Germania).

În luna mai 2007 a fost semnat, la Lisabona, Portugalia, *Acordul de cooperare instituțională între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Tribunalul de Conturi al Regatului Spaniei*, obiectivul principal al căruia fiind dezvoltarea cooperării tehnice și îmbunătățirea eficacității interacțiunii dintre cele două instituții supreme de audit, inclusiv analiza

oportunității de realizare a Acordului prin intermediul proiectelor Twinning.

În luna septembrie 2007, Curtea de Conturi a fost gazda unei delegații oficiale a Oficiului Național de Audit din Ungaria, condusă de Președintele acestuia. În cadrul vizitei s-a semnat *Acordul de cooperare între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Oficiul Național de Audit din Ungaria*, în scopul dezvoltării inițiativelor și competențelor instituționale, schimbului reciproc de cunoștințe, tehnici și experiență.

La finele aceleiași luni, o delegație a ONA al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, condusă de Auditorul General al Marii Britanii și Irlandei de Nord, a efectuat o vizită oficială la Curtea de Conturi, în cadrul căreia a fost semnat *Memorandumul de înțelegere privind cooperarea bilaterală între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și ONA din Marea Britanie și Irlanda de Nord*. Obiectivele propuse în Memorandum prevăd schimbul de informație și documentație tehnică și profesională; vizite de studiu și ateliere de lucru comune între personalul ONA din Marea Brita-

nie și Irlanda de Nord și angajații Curții de Conturi, pentru schimb de experiență profesională și tehnică și alte activități considerate benefice ambelor părți.

În luna octombrie 2007 a avut loc reuniunea *„Proiectul de cooperare pentru dezvoltarea instituțională între Curtea de Conturi și ONAS: realizări și perspective”*, precum și vizita oficială a Auditorului General din Suedia la Chișinău.

Printre personalitățile care au vizitat Curtea de Conturi în perioada de referință se numără reprezentanții Departamentului General pentru Afaceri Economice și Financiare al Comisiei Europene dnii Jose Leandro și Andreas Papadopoulos, delegația Curții de Conturi Europene, condusă de dl Jacek Uczkiewicz, membru al Curții de Conturi Europene, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în Republica Moldova dl Jianwei Gong, Ambasadorul Franței în Republica Moldova dl Pierre Andrieu și Ambasadorul Ungariei în Republica Moldova dl Mihaly Bayer.

Secțiunea 3. Realizări în domeniul dezvoltării strategice

3.1. Introducere

Întru realizarea pct.42 din Planul de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană, Curtea de Conturi, cu sprijinul donatorilor și experților internaționali a elaborat și aprobat Planul de Dezvoltare Strategică a Curții de Conturi pe perioada aprilie 2006 – decembrie 2010, scopul principal al căruia este asigurarea funcționării Curții de Conturi în conformitate cu standardele internaționale și ale UE privind cele mai bune practici ale auditului extern (Standardele INTOSAI). Deci, reformarea instituției de control financiar extern în instituție de audit extern constituie una din premisele importante ale integrării în Uniunea Europeană.

Acest capitol are drept scop prezentarea informației despre progresul înregistrat în anul 2007 la implementarea PDS și poate fi examinat ca un raport despre realizarea prevederilor Hotărârilor Parlamentului privind Rapoartele Curții de Conturi asupra modului de administrare a mijloacelor financiare în exercițiile bugetare 2005 și 2006.

Capitolul cuprinde informații privind schimbările care actualmente se produc și eforturile investite în cadrul instituțional și uman al Curții de Conturi, inclusiv redă o imagine generală despre situația la sfârșitul perioadei de gestiune și despre ceea ce s-a realizat, dar și provocările întâmpinate în realizarea PDS a Curții de Conturi.

3.2. Rezumat

Curtea de Conturi, fiind creată în anul 1994 în baza unui model tradițional de control în Europa de Est, pe parcursul ultimilor ani, a evoluat considerabil în aspectul stabilirii unei baze pentru tranziția către o ISA modernă, conform celor mai bune practici de audit extern și Standardelor Internaționale de Audit. Procesul de reformare se bazează pe realizarea celor 4 scopuri principale:

- *consolidarea instituțională* – presupune crearea unei instituții de audit extern - model conform celor mai bune practici ale UE și în conformitate cu Standardele INTOSAI;

- *asigurarea profesionalismului* – presupune dezvoltarea profesionalismului personalului Curții de Conturi pentru a face față necesității de reformare a acesteia dintr-o instituție de control extern în una de audit extern al conturilor instituțiilor de stat;

- *dezvoltarea personalului* - o examinare efectivă din exterior a finanțelor publice depinde totalmente de competența, diligența și aptitudinile personalului Curții de Conturi;

- *obținerea unui impact mai mare al activității* - prin efectuarea unui audit independent și profesio-

nist, prin îmbunătățirea modului de comunicare a constatărilor și recomandărilor sale, Curtea de Conturi va contribui la obținerea unui impact real asupra îmbunătățirii managementului financiar public.

Succesul reformării Curții de Conturi este strâns legat și parțial dependent de progresul în definirea și implementarea unei abordări europene în domeniul managementului și controlului financiar public.

În pofida faptului că Acordul de grant între Republica Moldova și Banca Mondială a fost semnat mai târziu decât se preconiza și că procedurile de selectare a consultantului strategic și consultantului pentru studiul de fezabilitate s-au prelungit, lucruri care au avut un impact negativ asupra respectării termenelor de realizare a unor activități prevăzute în PDS, sînt create condițiile necesare pentru realizarea tuturor obiectivelor PDS, iar acțiunile întreprinse denotă realizările, care confirmă noile capacități ale Curții de Conturi.

3.3. Context

În procesul de reformare, Curtea de Conturi este asistată de (i) ONAS, în baza unui acord de cooperare bilaterală pentru o perioadă de trei ani (2007-2009), cu o sumă anuală de aproximativ 600000 euro, precum și de (ii) Banca Mondială, care administrează, în acest scop, Fondul Fiduciar Multidonator (DFID și Guvernul Olandei), cu aceeași sumă anuală.

Acordul între Curtea de Conturi a Republicii Moldova și ONAS a fost semnat la Stockholm, pe data de 26 ianuarie 2007.

Acordul de grant nr. TF057662 privind finanțarea proiectului de suport prin asistență tehnică a fost contrasemnat de ministrul finanțelor la 23 aprilie 2007.

În calitate de experți, în anul 2007, în cadrul acestor proiecte au activat angajații ONAS, ONA din Marea Britanie, Oficiului Controlorului de Stat din Estonia. Din partea Curții de Conturi, care concomitent exercită funcțiile curente, în activitățile de reformare au participat, în medie, 15-20 de persoane din totalul controlorilor de 100 de persoane. Curtea de Conturi insistă să asigure procesului de realizare a Planului de Dezvoltare Strategică un caracter transparent și integrat cu reforma managementului finanțelor publice, implementată de Guvern, precum și cu alte reforme derulate în republică. În aceste scopuri, realizarea proiectelor este monitorizată de un Comitet Consultativ și un Comitet de Coordonare, din care fac parte toți factorii-cheie interesați și responsabili de implementarea Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, precum și donatorii.

3.4. Activități și rezultate

Pe parcursul anului 2007, CCRM a realizat următoarele activități ce vizează reformarea sa în conformitate cu obiectivele Planului de Dezvoltare Strategică.

3.4.1. Consolidarea instituțională:

- S-a definitivat proiectul noii Legi privind Curtea de Conturi, care are drept scop ajustarea bazei juridice a auditului public extern în contextul bunelor practici internaționale. În cele mai multe aspecte, atribuțiile de audit ale Curții de Conturi din proiectul de lege sînt total adecvate pentru a face față standardelor de bază;

- În domeniul tehnologiilor informaționale a fost elaborată și aprobată Strategia de Dezvoltare a Sistemului Informațional Automatizat al Curții de Conturi. Pe parcursul anului 2007 a derulat procesul de selectare a ofertanților care vor ajuta Curtea în realizarea Strategiei menționate prin intermediul proiectului Băncii Mondiale;

- În vederea sporirii accesului la noi resurse informaționale, au fost definite lucrările de interconectare, prin intermediul rețelei Intranet Guvernamental, la rețelele Ministerului Finanțelor și Ministerului Dezvoltării Informaționale. Acest fapt permite accesul Curții de Conturi la bazele de date necesare și contribuie la sporirea operativității și îmbunătățirea calității auditelor;

- În scopul asigurării independenței financiare, cu suportul experților ONAS, a fost efectuată o evaluare a procesului actual de elaborare a bugetului Curții de Conturi și s-au stabilit unele etape și metode de elaborare a bugetului, în baza analizei și planificării detaliate a resurselor necesare pentru îndeplinirea competențelor legale.

3.4.2 Asigurarea profesionalismului:

- Curtea de Conturi a dezvoltat baza metodologică de efectuare a auditelor, întreprinzînd diferite acțiuni, enumerate în capitolele precedente. Aprobarea și implementarea standardelor proprii este un prim pas de trecere de la controlul extern la auditul extern, în corespundere cu Liniile directoare europene de implementare a Standardelor de audit INTOSAI și IFAC;

- Pe parcursul anului 2007, întru realizarea recomandării nr.11 din „Rezoluția Președinților Instituțiilor Supreme de Audit din țările centrale și de est europene și a Curții de Conturi Europene” (Praga, 1999), Curtea de Conturi a implementat în activitatea de control procedurile de evaluare a funcționalității sistemului de control intern în cadrul a 17 autorități publice. În procesul evaluării a fost

utilizată metoda chestionării și analizei rezultatelor prin prisma Instrucțiunilor INTOSAI privind Standardele Controlului Intern pentru sectorul public și a Cadrului integrat COSO. În rezultatul controalelor, Curtea de Conturi a oferit unele concluzii și recomandări privind îmbunătățirea sistemului de control intern, adăugînd prin aceasta un plus de valoare controalelor și contribuind la promovarea sistemului de control intern în cadrul autorităților publice;

- În vederea însușirii capacității de a oferi o opinie asupra rapoartelor financiare ale autorităților publice, au fost inițiate trei audite-pilot de atestare, care s-au realizat cu suportul metodologic al experților ONAS;

- S-au efectuat două controale cu utilizarea elementelor auditului performanței. Drept urmare, un departament din cadrul Curții de Conturi dispune de unele abilități practice privind efectuarea auditelor performanței, iar entitățile auditate au primit recomandări privind îmbunătățirea administrării fiscale în cadrul SFS și Serviciului Vamal. IFPS și Departamentul Vamal au elaborat și înaintat în modul stabilit, pentru examinare și aprobare, completări și modificări la cadrul legal din domeniu, menite să contribuie la îmbunătățirea administrării fiscale.

3.4.3 Dezvoltarea personalului:

Activitățile de dezvoltare a personalului au fost orientate spre consolidarea cadrului normativ intern în domeniul resurselor umane, instruirii continue a personalului, dezvoltării comunicării interne. Aceste măsuri au contribuit la fortificarea disciplinei și responsabilității angajaților, la actualizarea și menținerea cunoștințelor necesare exercitării atribuțiilor, precum și la implicarea angajaților în procesul de reformare a Curții de Conturi.

3.4.4 Obținerea unui impact mai mare al activității Curții de Conturi:

- A fost abordată o nouă viziune asupra formatului și conținutului Raportului anual al Curții de Conturi, care se prezintă către 15 iulie, în ședința plenară specială a Parlamentului. Raportul anual pe exercițiul bugetar 2006, prezentat Parlamentului, este un document ce oferă o analiză mai profundă și detaliată a tendințelor managementului financiar și recomandări de lichidare a încălcărilor la acest nivel;

- În cadrul componentei „Suport pentru Comisia pentru politică economică, buget și finanțe a Parlamentului”, s-au procurat 15 calculatoare portative în valoare de aproximativ 25,500 dolari SUA.

3.5. Monitorizare

În aspectul organizării și monitorizării procesului de implementare a PDS a Curții de Conturi, pe parcursul anului 2007, s-au desfășurat 2 ședințe ale Comitetului de Coordonare a Cooperării pentru Dezvoltarea Instituțională între Curtea de Conturi și ONAS (25-26 ianuarie 2007, la Stockholm, și 3 octombrie 2007, la Chișinău) și o ședință a Comitetului Consultativ pentru implementarea PDS a Curții de Conturi (27 iunie 2007, la Chișinău).

Misiunea Băncii Mondiale, care, în perioada 8-22 iunie 2007, a făcut o vizită de supraveghere la începutul lansării proiectului, a remarcat cu satisfacție că Curtea de Conturi a lansat cu succes Fondul Fiduciar Multidonator pentru implementarea PDS, că a fost stabilită structura de management al proiectului și că au fost inițiate primele activități de procurări.

A doua misiune a Băncii Mondiale, din perioada 1-5 octombrie 2007, a pus în discuție strategia tehnologiilor informaționale și elaborarea sistemului informațional, care se vor coordona cu Ministerul Finanțelor, pentru a asigura elaborarea unei interfețe adecvate între sistemele informaționale ale Curții de Conturi și Ministerului Finanțelor.

3.6. Costuri

În perioada raportată, **toate cheltuielile pentru activitățile realizate de ONAS** au fost suportate de această instituție. Finanțarea acestor cheltuieli nu s-a administrat de către Curtea de Conturi. Conform Raportului de Progres al ONAS, valoarea resurselor utilizate pentru acordarea asistenței tehnice pe parcursul anului 2007 a constituit 453,0 mii euro, ceea ce constituie 26% din bugetul total al proiectului.

Suma totală a disbursărilor, la situația din 31 decembrie 2007, din Fondul Fiduciar Multidonator, administrat de Banca Mondială, a constituit 340 702,97 USD (aproximativ 12,23% din suma totală a grantului Băncii Mondiale).

Angajații Curții de Conturi implicați în realizarea proiectelor ONAS și Băncii Mondiale nu sînt remunerați din aceste surse.

3.7. Beneficii

Implementarea PDS a Curții de Conturi oferă multe **beneficii** (directe și indirecte) Curții de Conturi, Parlamentului, Guvernului și cetățenilor Republicii Moldova, cele mai importante din ele fiind:

- realizarea criteriilor de aderare la UE și de creare a unei ISA pe deplin funcționale;

- sporirea responsabilității executorilor de buget la utilizarea mijloacelor publice în procesul implementării programelor guvernamentale;

- promovarea transparenței prin furnizarea către Parlament a unor informații mai ample și concrete cu privire la eficacitatea utilizării bugetului de stat în beneficiul cetățenilor Republicii Moldova;

- economisirea mijloacelor bugetare prin identificarea și eliminarea practicilor ineficiente și neeconomicoase;

- consolidarea capacităților informaționale ale Comisiei pentru politică economică, buget și finanțe a Parlamentului RM;

- elaborarea metodologiilor și abilităților privind evaluarea sistemelor de control intern, precum și a standardelor naționale pentru dezvoltarea auditului intern;

- dezvoltarea Curții de Conturi într-o organizație modernă și profesională ș.a.

3.8. Riscuri

Realizarea obiectivelor menționate mai sus implică unele riscuri și probleme, a căror gestionare și soluționare constituie o condiție-cheie la realizarea PDS și pe care Curtea de Conturi le va evalua și actualiza în permanență.

Riscurile și problemele principale în realizarea PDS, identificate pe parcursul anului 2007, au fost:

- abordări diferite ale concepției și consecințelor reformei în domeniul auditului financiar public extern, manifestate în procesul elaborării și avizării proiectului noii Legi privind Curtea de Conturi atît în interiorul instituției, cît și în afara ei;

- lipsa de timp, de personal și volumul suplimentar de lucru pentru angajații Curții de Conturi;

- lipsa de experiență în domeniul administrării proiectelor finanțate de Banca Mondială;

- caracterul individual al reformelor, care condiționează lipsa de concurență în procesul selectării companiilor de consultanță și, ca rezultat, duce la prelungirea perioadei de preangajare.

3.9. Concluzii

Curtea de Conturi dispune de un potențial solid pentru dezvoltare în viitor. A început elaborarea și implementarea proceselor de audit pe baze noi, paralel cu pregătirea unei transformări treptate spre noul rol. Viitoarele îmbunătățiri majore, după cum este stabilit în noua Lege privind Curtea de Conturi și PDS, presupun clarificări ale rolului Curții în procesul de responsabilizare și percepție a filozofiei și abordării auditului în conformitate cu Stan-

dardele Internaționale de Audit și cele mai bune practici europene. Procesele actuale de susținere întru funcționarea Curții de Conturi nu vor fi reale pe viitor, fapt care determină stabilirea unor noi căi de administrare a Curții de Conturi.

În PDS a Curții de Conturi sînt identificate lacunele, precum și necesitățile care trebuie să fie asigurate pentru a efectua schimbări majore, iar în planurile anuale de implementare sînt specificate mai detaliat activitățile de dezvoltare pentru anul respectiv, în baza rezultatelor anterioare.

Efectuarea unor schimbări radicale în domeniul de activitate, natura și eficacitatea activităților unei instituții supreme de audit reprezintă o sarcină pe termen lung. Acest lucru este totalmente recunos-

cut și de instituțiile donatoare, care s-au alăturat Curții de Conturi, pentru a-i oferi suport în atingerea scopurilor stabilite în PDS.

Curtea de Conturi va continua realizarea activităților prevăzute în PDS, avînd drept suport dorința conducerii și a angajaților, susținerea Parlamentului și a altor părți interesate, precum și conlucrarea strînsă cu alte direcții ale reformei în domeniul managementului financiar public, efectuată în Republica Moldova. Consolidarea instituțională, asigurarea profesionalismului, dezvoltarea personalului și asigurarea unui impact mai mare al activității rămîn și în continuare cei patru piloni în dezvoltarea Curții de Conturi.

Secțiunea 4. Răspunderea Curții de Conturi

4.1. Asigurarea transparenței

Transparența este un factor esențial în asigurarea credibilității unei instituții supreme de control/audit financiar. Un rol primordial în asigurarea acesteia, precum și a responsabilității publice este diseminarea informației și caracterul deschis al activităților realizate. Întru confirmarea acestor motivații, Curtea de Conturi a informat societatea civilă atât asupra activității de control/audit, cât și asupra derulării procesului reformării sale instituționale în conformitate cu angajamentele asumate.

În conformitate cu art. 27 alin. (5) din Legea nr.312-XIII din 08.12.1994 „Privind Curtea de Conturi”, Curtea a adoptat hotărâri asupra rapoartelor de control/audit și a pus la dispoziția entităților controlate, organelor ierarhic superioare acesteia și societății informații independente, soluții și asigurări referitoare la legalitatea, conformitatea, justetea operațiunilor economico-financiare și rapoartelor financiare, precum și la economicitatea, eficiența și eficacitatea utilizării mijloacelor financiare publice și a patrimoniului public. Hotărârile Curții de Conturi, adoptate în baza rezultatelor controalelor, conform art.6 alin.(3) din legea sa organică, au fost publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Promovînd un caracter deschis în activitatea de control/audit, în anul 2007 Curtea de Conturi nu a adoptat hotărâri secrete.

Curtea de Conturi a aplicat practica desfășurării ședințelor în plen cu participarea mass-media. S-a încercat de a aduce la cunoștință societății informații concrete privind activitatea Curții prin intermediul TV, radio și publicațiilor periodice.

Recunoscînd importanța cooperării între autoritățile publice și societatea civilă în procesul implementării obiectivelor stabilite în Planul

de Acțiuni RM - UE și asigurării accesului la informație a reprezentanților societății civile, fiind convinși că un dialog deschis și angajat între autoritățile publice și organizațiile neguvernamentale va consolida și dezvolta instituțiile democratice, statul de drept, avansarea economică și socială, Curtea de Conturi a inițiat, la sfîrșitul anului 2007, încheierea Memorandumului de cooperare cu unele organizații neguvernamentale din Republica Moldova, care a fost semnat la 05 martie 2008.

A fost creată o versiune nouă a paginii oficiale web a Curții de Conturi, care corespunde cerințelor sistemului informațional al autorităților publice și prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.668 din 19.06.2006 „Privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet”. Fiind actualizată în permanență, informația plasată pe pagină contribuie la mediatizarea tuturor aspectelor activității Curții de Conturi.

Au fost editate 4 numere ale Buletinului Informativ al Curții de Conturi, care, fiind deja în al doilea an de apariție, a devenit un mijloc eficient de comunicare cu factorii interesați în procesul reformării sistemului de management financiar public, precum și un instrument eficient de comunicare în cadrul instituției.

4.2. Asigurarea financiară

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2007, pentru activitatea Curții de Conturi au fost precizate alocații în valoare de 14754,0 mii lei, iar cheltuielile efective au însumat 14709,4 mii lei, înregistrînd o economie față de alocațiile precizate în mărime de 44,6 mii lei.

Cheltuielile efective pentru întreținerea Curții de Conturi și structura acestora în perioada anilor 2005-2007 sînt prezentate mai jos:

– mii lei –

Indicatori	2005		2006		2007		Abateri,%	
	Cheltuieli efective	%	Cheltuieli efective	%	Cheltuieli efective	%	2007/2006	02007/2005
Retribuirea muncii	7384,9	63,8	8093,1	63,4	8 597,7	58,5	6,2	16,4
Contribuții de asigurări sociale de stat	1694,8	14,6	1803,6	14,1	1 876,5	12,8	4,0	10,7
Plata mărfurilor și serviciilor	1 825,0	15,8	1641,7	12,9	2 053,0	14,0	25,1	12,5
Deplasări în interes de serviciu	165,3	1,4	439,2	3,4	678,0	4,6	54,4	310,2
Prime de asigurare medicală	125,5	1,1	139,1	1,1	193,4	1,3	39,0	54,1
Procurarea mijloacelor fixe	376,6	3,3	650,4	5,1	1 310,8	8,9	101,5	248,1
Total	11572,1	100,0	12767,1	100,0	14709,4	100,0	15,2	27,1

Sursă: Raportul privind executarea bugetului din contul cheltuielilor de bază pe anii 2005-2007.

Informația denotă o creștere a cheltuielilor, în anul 2007, cu 15,2 % în raport cu anul 2006 și cu 27,1% în raport cu anul 2005. Factorii care au condiționat alocarea mijloacelor într-un quantum mai mare față de anul precedent au fost: (i) intrarea în vigoare, începînd cu 01 decembrie 2007, a tuturor prevederilor Legii nr.355-XVI din 23.12.2005 „Cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar”; (ii) majorarea tarifelor pentru serviciile comunale; (iii) procurarea în anul 2007 a 6 unități de transport, fapt care a îmbunătățit esențial dotarea cu transport de serviciu a Curții de Conturi; (iv) alocarea mijloacelor pentru detașarea angajaților Curții de Conturi în unele țări, în scopul verificării utilizării mijloacelor financiare de către Ambasaderele RM în aceste țări.

Suplimentar alocațiilor din buget, Curtea de Conturi a beneficiat de mijloace speciale în valoare de 13,8 mii lei și de mijloace din contul Proiectului de suport prin asistență tehnică pentru dezvoltarea strategică a Curții de Conturi în sumă de 544,9 mii lei, care au fost utilizate pentru retribuirea muncii consultanților Proiectului și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală – 206,5 mii lei, precum și pentru procurarea echipamentului de oficiu și alte cheltuieli operaționale – 338,4 mii lei.

Mijloacele alocate de la bugetul de stat pentru întreținerea Curții de Conturi, utilizate preponderent la retribuirea muncii personalului și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, au constituit suma totală de 10667,6 mii lei (72,6% în structura cheltuielilor), majorîndu-se, în raport cu anii 2006 și 2005, cu 6,3% și, respectiv, 15,9%. În conformitate cu Hotărîrea Parlamentului nr.1-XV din 17.02.2005 „Privind structura, numărul de personal al Curții de Conturi și condițiile de salarizare a membrilor și angajaților ei”¹, statele de personal ale Curții de Conturi au fost aprobate în număr de 150 de unități.

Deși mijloacele alocate pentru întreținerea Curții de Conturi au sporit în raport cu anii 2005-2006, acestea sînt insuficiente și asigură realizarea doar a activităților curente, dar nu și a activităților de dezvoltare. Pentru comparație, vom menționa că bugetul Curții de Conturi constituie doar 0,1% din bugetul de stat, pe cînd alte ISA (de talia Curții de Conturi, conform numărului de personal) din alte

țări beneficiază de mijloace pentru întreținere cu o pondere de cca 0,3% – 0,5% din bugetele publice naționale.

Modalitatea existentă de estimare și aprobare a bugetului Curții de Conturi, conform principiilor generale ale procesului bugetar, prin suplimentarea anuală cu cca 10%-15% a cheltuielilor efectuate în anul precedent, nu permite realizarea obiectivelor de dezvoltare strategică pe care și le-a asumat Curtea de Conturi în procesul de reformare instituțională. Această practică de alocare a mijloacelor financiare și de aprobare a bugetului Curții de Conturi fără a se ține cont de necesitățile reale ale instituției nu se încadrează în prevederile generale ale Standardelor INTOSAI, precum și în cele ale actelor internaționale în domeniul auditului extern, referitor la independența, inclusiv financiară, a ISA.

În vederea ajustării la cerințele și standardele internaționale, precum și la cele mai bune practici privind mandatul, organizarea, atribuțiile și împuternicirile sale, Curtea de Conturi pledează, în proiectul noii Legi privind Curtea de Conturi, pentru obținerea independenței în toate aspectele, inclusiv financiar, acesta presupunînd o modalitate, diferită de cea actuală, de elaborare și aprobare a bugetului său, care constă în: (i) elaborarea bugetului bazat pe estimarea necesităților și costurilor reale; (ii) aprobarea bugetului prin Hotărîrea Parlamentului pînă la adoptarea legii anuale, cu includerea ulterioară în bugetul de stat. Elaborarea bugetului Curții de Conturi trebuie să se inițieze de la necesitatea acoperirii primordiale a cheltuielilor pentru exercitarea conformă și integrală a obiectivelor de bază ale Curții de Conturi.

4.3. Auditul utilizării mijloacelor financiare publice de către Curtea de Conturi

Auditul a fost efectuat de către o echipă de controlori ai Curții de Conturi, desemnată prin ordinul Președintelui Curții de Conturi, și a avut drept obiectiv determinarea veridicității raportului financiar pe anul 2007 și a corectitudinii operațiunilor economico-financiare efectuate în limita alocațiilor prevăzute în buget.

Cheltuielile efective au însumat 14709,4 mii lei, ce constituie 99,7% față de volumul cheltuielilor precizate, înregistrîndu-se o economie de 44,6 mii lei.

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.30-33, art.105.

Auditul efectuat a constatat că mijloacele financiare au fost utilizate în limitele cheltuielilor aprobate și conform destinației; datele din rapoartele financiare corespund datelor reflectate în notele contabile și datelor reflectate în Cartea mare. Bilanțurile executării bugetului Curții de Conturi din contul veniturilor și cheltuielilor de bază, precum și Rapoartele privind executarea bugetului din contul cheltuielilor de bază au fost întocmite în baza documentelor justificative, înregistrărilor contabile și oferă o imagine veridică, autentică și completă despre situația financiară la 31.12.2007.

Rapoartele financiare ale Curții de Conturi au fost întocmite conform principiilor și politicilor contabile aplicabile, iar sistemul de management financiar al Curții este adecvat și funcționează în modul ce poate asigura:

- realizarea obiectivelor Curții de Conturi, a Pro-

gramului activității de control/audit anual;

- aplicarea adecvată a cadrului legal;
- conformitatea activității angajaților cu politicile, regulamentele Curții și directivele conducerii.

Auditul n-a stabilit încălcări și abateri semnificative privind corectitudinea utilizării mijloacelor financiare publice de către Curtea de Conturi, iar abaterile constatate nu au influențat raportul financiar.

Rezultatele și realizările obținute conform raportului de progres al Curții de Conturi în activitatea de control și audit în anul 2007 sînt un produs al exercitării atribuțiilor de către angajații Curții de Conturi, consultați și asistați de către experții ONAS conform acordului de cooperare instituțională.